

Nr 559.

Av herr **Lövgren**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 302, angående aktieteckning i Norrbottens järnverk aktiebolag m. m.

I proposition nr 302 till årets riksdag föreslår Kungl. Maj:ts riksdagen att för budgetåret 1946/47 å kapitalbudgeten, fonden för statens aktier, anvisa ett investeringsanslag av 30 500 000 kronor till aktieteckning i Norrbottens järnverk aktiebolag samt vidare, att staten genom riksgäldskontoret skall ställa garanti för lån åt samma företag å högst 70 000 000 kr. Dessa belopp avse finansiering av den fortsatta utbyggnaden av Norrbottens järnverk, och det totala beloppets storlek föranleder ingen anmärkning från min sida. Däremot har jag efter mera ingående överväganden funnit att den av styrelsen och Kungl. Maj:ts föreslagna uppdelningen på lån och aktiekapital kan innebära vissa risker, som kunna minskas eller elimineras om man helt eller i större utsträckning än här föreslagits finansierar utbyggnaden med aktiekapital.

Norrlandskommittén erinrar i sitt yttrande över förslaget om att lagberedningen i motiven till sitt förslag till lag för aktiebolag (SOU 1941: 9) framhållit att som regel ur företagsekonomisk synpunkt uppställs den grundsatsen, att ett bolag ej borde arbeta med mindre eget kapital än som motsvarar hälften av dess omslutning. Norrlandskommittén tillägger: »Det synes kommittén önskvärt, att för uppnående av jämförbarhet mellan statsägda och enskilda företag här åsyftade principer tillämpas även för de förstnämnda.» I praktiken kommer det vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag att utveckla sig ungefär på följande sätt. Aktiekapitalet, 30 500 000 kronor, tas i anspråk för grundläggningsarbeten och förskottsbetalningar av utrustning till verkets olika avdelningar och torde täcka behoven för det första året eventuellt de första 18 månaderna. Då återstår emellertid en tidrymd av cirka två år innan anläggningarna äro färdigbyggda, och lånekapital måste då tas i anspråk för alla utgifter och sålunda åsamka företaget en betydande ränteskuld såvida man icke skall åsidosätta nödvändiga avskrivningsbehov för den del av anläggningarna som redan är i gång och använda det överskott som uppstår å driften vid dessa till räntebetalning för de lån som upptagas för att finansiera den fortsatta utbyggnaden av verket. Enligt min mening vore det lämpligast att helt finansiera utbyggnaden med aktiekapital, men då ett yrkande därom torde ha små utsikter att vinna bifall vill jag här inskränka mig till att endast påyrka en omkastning av beloppen, så att t. ex. 70 500 000 kronor anvisas till aktieteckning och

30 000 000 kronor som lånekapital. Bifall till ett dylikt förslag skulle innebära den fördelen att lånekapital icke behövde tillgripas förrän under det sista utbyggnadsåret, då vissa delar av anläggningarna redan hunnit komma med i produktionen och utsikterna att förränta lånekapitalet te sig betydligt gynnsammare än om lånekapital måste tillgripas på ett så tidigt stadium som fallet blir vid bifall till Kungl. Maj:ts proposition.

Under hänvisning till det ovan anförda tillåter jag mig alltså hemställa,

att riksdagen vid bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 302 måtte vidtaga den ändringen att dels till aktieteckning i Norrbottens järnverk aktiebolag å kapitalbudgeten, fonden för statens aktier, för budgetåret 1946/1947 anvisa ett investeringsanslag av 70 500 000 kronor; dels besluta, att staten genom riksgäldskontoret skall ställa garanti ej mindre i mån av behov för lån åt Norrbottens järnverk aktiebolag å högst 30 000 000 kronor än även för förlagslån åt bolaget till ett belopp av högst 6 000 000 kronor.

Stockholm den 11 juni 1946.

O. W. Lövgren.